

Vergaderjaar 2023–2024

36 200 V

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Buitenlandse Zaken (V) voor het jaar 2023

K

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 23 januari 2024

De leden van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking¹ hebben tijdens de vergadering van 7 november 2023 geconstateerd dat er nog geen duidelijkheid is over de uitvoering van de motie Karimi c.s. inzake ernstige en systematische schendingen van de mensenrechten in Iran.²

Naar aanleiding hiervan is op 10 november 2023 een brief gestuurd aan de Minister van Buitenlandse Zaken.

De Minister heeft op 22 januari 2024 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking,
Van Luijk

¹ Samenstelling:

Oplaat (BBB), Croll (BBB), Marquart Scholtz (BBB), Goossen (BBB), Van Gasteren (BBB), Karimi (GroenLinks-PvdA), Roovers (GroenLinks-PvdA), Crone (GroenLinks-PvdA), Martens (GroenLinks-PvdA), Thijssen (GroenLinks-PvdA), Petersen (VVD) (*voorzitter*), Vogels (VVD), Van Ballekom (VVD), Van Toorenburg (CDA), Prins (CDA), Belhirsch (D66), Moonen (D66), Van Strien (PVV), Koffeman (PvdD), Van Bijsterveld (JA21), Van Apeldoorn (SP), Huizinga-Heringa (CU) (*1° ondervoorzitter*), Dessing (FVD) (*2° ondervoorzitter*), De Vries (SGP), Hartog (Volt), Van Rooijen (50PLUS), Van der Goot(OPNL)

² *Kamerstukken I, 2022–2023, 36 200 V, J.*

BRIEF VAN DE VOORZITTER VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR BUITENLANDSE ZAKEN, DEFENSIE EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Minister van Buitenlandse Zaken

Den Haag, 10 november 2023

De leden van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking (BDO) hebben tijdens de vergadering van 7 november 2023 geconstateerd dat er nog geen duidelijkheid is over de uitvoering van de motie Karimi c.s. inzake ernstige en systematische schendingen van de mensenrechten in Iran.³

In deze motie wordt de regering verzocht om de mogelijkheden die het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie ICERD biedt, te benutten, om het Iraanse regime – dat verantwoordelijk is voor ernstige, systematische en voortdurende schendingen van de rechten van etnische en religieuze minderheden, vrouwen, meisjes en misdaden tegen de menselijkheid – aansprakelijk te stellen, en de Kamer hieromtrent in te lichten. Tevens wordt de regering verzocht de Kamer regelmatig te informeren over de voortgang en bevindingen van de *VN Fact Finding Mission on Iran*, en over de acties die de Nederlandse regering naar aanleiding van die bevindingen onderneemt.

Deze leden verzoeken u derhalve de Kamer op korte termijn te informeren over de uitvoering van de voornoemde motie.

De leden van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking (BDO) zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze graag uiterlijk vrijdag 1 december 2023.

Voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking,
K. Petersen

³ *Kamerstukken I, 2022–2023, 36 200 V, J.*

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 22 januari 2024

Graag informeert het kabinet uw Kamer met deze brief over de stand van zaken van de uitvoering van motie 36 200 V, J van het lid Karimi.

Deze motie verzoekt het kabinet om Iran aansprakelijk te stellen op basis van het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie (ICERD). Ook wordt het kabinet in de motie verzocht om de Kamer regelmatig te informeren over de voortgang en bevindingen van de VN *Fact-Finding Mission on Iran*, en over de acties die de Nederlandse regering naar aanleiding van die bevindingen onderneemt.

Het kabinet heeft nog steeds ernstige zorgen over de mensenrechtensituatie in Iran. In dit licht zijn, mede op initiatief van Nederland, sinds het begin van de protesten in Iran in 2022 tot dusver tien EU-mensenrechtensanctiepakketten aangenomen tegen personen en entiteiten die verantwoordelijk zijn voor ernstige mensenrechtenschendingen in Iran. Nederland speelt bovendien een voortrekkersrol op het gebied van *accountability* voor mensenrechtenschendingen in Iran. Zo heeft Nederland in de VN-Mensenrechtenraad – samen met gelijkgezinde landen – actief gelobbyd voor steun aan een onafhankelijke VN *Fact-Finding Mission* (FFM) en was het cosponsor van de resolutie waarmee de FFM is opgericht. De FFM heeft het mandaat om mensenrechtenschendingen in Iran in het kader van de gewelddadige repressie van grootschalige protesten vanaf 16 september 2022 te onderzoeken. De FFM is tevens gemandateerd om feiten vast te stellen rondom deze schendingen en bewijsmateriaal te waarborgen.

Op 4 juli jl. gaf de FFM een eerste mondelinge update van haar werk aan de VN Mensenrechtenraad. Hierbij werden echter nog geen concrete bevindingen gepresenteerd. De FFM zal in maart 2024 haar eindrapport presenteren aan de VN Mensenrechtenraad. Het is van belang om de FFM eerst haar werk te laten doen, voordat het kabinet beziet of, en zo ja welke, vervolgstappen nodig zijn. Dat is ook essentieel voor het draagvlak voor eventuele vervolgstappen bij gelijkgezinde partners. Dat geldt ook voor een eventuele aansprakelijkstelling. Naast de eis dat er voldoende overtuigend bewijs moet zijn om een aansprakelijkstelling te kunnen onderbouwen, hanteert het kabinet als uitgangspunt voor een aansprakelijkstelling in het algemeen belang dat een dergelijke stap alleen in gezamenlijkheid met andere gelijkgezinde landen dient te worden overwogen.⁴

Conform het verzoek van het lid Karimi zegt het kabinet toe uw Kamer nadien te informeren over de bevindingen van de FFM en de eventuele acties die de Nederlandse regering naar aanleiding van die bevindingen zou kunnen ondernemen.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H.G.J. Bruins Slot

⁴ Kamerbrief d.d. 31 januari 2023 «Juridische mogelijkheden om verantwoordelijken van mensenrechtenschendingen in Iran internationaal strafrechtelijk te vervolgen».